

Årsmelding 2025

Den nasjonale forskningsetiske komité for naturvitenskap og teknologi

1. Sammendrag

I 2025 har NENT utarbeidet [forskningsetiske råd om internasjonalt samarbeid](#).

NENT har også avgitt en [uttalelse om formidling, akademisk frihet og institusjonelt ansvar](#).

NENT har i sine andre aktiviteter først og fremst hatt fokus på forskningsetiske aspekter ved kunstig intelligens. Bl.a. er det satt i gang arbeid med en antologi om temaet.

2. Om komiteen

Den nasjonale forskningsetiske komité for naturvitenskap og teknologi (NENT) er del av De nasjonale forskningsetiske komiteene (FEK). FEK er et forvaltningsorgan for forskningsetiske spørsmål på alle fagområder, underlagt Kunnskapsdepartementet. Komiteenes overordnede samfunns mål er etisk god og ansvarlig forskning.

FEK omfatter også følgende komiteer og utvalg med et felles sekretariat:

- Den nasjonale forskningsetiske komité for medisin og helsefag (NEM)
- Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora (NESH)
- Nasjonalt utvalg for gransking av uredelighet i forskning (Granskingsutvalget)
- Nasjonalt utvalg for vurdering av forskning på menneskelige levninger (Skjelettutvalget)

NENT er et faglig uavhengig rådgivende organ for forskningsetiske spørsmål. NENTs ansvarsområde er forskningsetisk virksomhet innen naturvitenskap og teknologi, industri-, landbruks- og fiskeriforskning, samt de deler av bio- og genteknologisk forskning som ikke dekkes av medisin.

NENT besto i 2025 av 11 medlemmer og to varamedlemmer med fagkompetanse i naturvitenskap, teknologi, etikk og jus. Komiteen har ett lekmedlem. Komitémedlemmene blir oppnevnt av Kunnskapsdepartementet etter innstilling fra Norges forskningsråd. En oppnevningsperiode går over fire år og hvert medlem kan sitte i komiteen to perioder.

3. Årets virksomhet

3.1 Kort om virksomheten

NENT hadde fire ordinære møter i 2025: 14. mars, 27.-28. mai, 17. september og 20. november. Møtet i mai ble kombinert med et institusjonsbesøk hos Veterinærinstituttet i Trondheim og NTNUs Norwegian AI Lab. Temaet for møtet med Veterinærinstituttet var først og fremst knyttet til oppdrett og dyrevelferd hos akvatiske dyr. Temaet for møtet med NAIL var ansvarlig kunstig intelligens.

NENT har i 2025 avgitt uttalelse i én forskningsetisk sak. NENT får forholdsvis få henvendelser om å behandle saker. De henvendelsene som kommer, er ofte uredelighetssaker som ifølge forskningsetikkloven skal behandles av institusjonene. Det ser også ut som om

det er en tendens til at faglige uenigheter og konflikter, som burde vært løftet i faglige debatter eller i en bredere offentlighet, i større grad framstilles som anklager mot forskere om brudd på forskningsetiske normer.

Det er samtidig en økning i henvendelser om å bidra i ulike opplæringstiltak på institusjonene. For NENT har etter-spørsele i 2025 særlig vært knyttet til KI, men også andre temaer og mer generell forskningsetisk veiledning og opplæring.

NENT, ved sekretariatsleder, har ellers fortløpende besvart henvendelser og gitt veiledning i forskningsetiske spørsmål.

3.2 Sentrale spørsmål i 2025

Kunstig intelligens har vært det mest sentrale temaet også i 2025. Det er stor interesse for å ta opp forskningsetiske problemstillinger knyttet til kunstig intelligens. Både komitéleder, medlemmer og sekretariatsleder i NENT har bidratt på arrangementer hvor KI og forskningsetikk har vært tema.

Internasjonalt samarbeid har vært et annet sentralt tema. Den spente geopolitiske situasjonen har ført med seg et økt behov for forskningsetisk veiledning i internasjonale samarbeidsrelasjoner.

NENT har også diskutert spørsmål knyttet til konspirasjonsteorier, polarisering og politisering av forskning – tendenser som kan føre til at forskning trekkes i tvil og forskere settes under press.

3.3 Arrangementer

NENT arrangerte i 2025 to webinarer om forskningsetikk og kunstig intelligens:

8. mai diskuterte Marko Lukic (UiT) og Marija Slavkovik (UiB) om store språkmodeller undergraver akademisk integritet, eller om de bare avslører utfordringer academia har hatt lenge. De snakket også om bærekraftsutfordringer knyttet til utvikling og bruk av KI. Webinaret hadde 120 påmeldte.

12. november snakket Michael Riegler (Simula, OsloMet) og Heidrun Åm (NTNU) om forventninger og fallgruver knyttet til KI i forskning. Hva er forskernes ansvar, og hva må være på plass før KI kan tas i bruk? Webinaret hadde 180 påmeldte.

NENT har bidratt i planlegging og gjennomføring av følgende fellesarrangementer i FEK:

- Årskonferansen 13. mars, hvor kunstig intelligens var et av temaene,
- Åpent møte med SIKT 12. juni, med fokus på forskningsetikk og personvern ved deling og viderebruk av forskningsdata, og
- Forskningsetisk forum 16. september hvor opplæring i forskningsetikk var tema.

NENT har også bidratt med planlegging og deltakelse på to møter i Samarbeidsutvalget for FEK.

3.4 Produkter

NENT utarbeidet i 2025 [forskningsetiske råd om internasjonalt samarbeid](#).

Bakgrunnen er forskeres og forskningsinstitusjoners ønske om veiledning i en stadig mer utfordrende geopolitisk situasjon. Rådene skal være et dynamisk dokument, som oppdateres ved behov.

NENT har i 2025 avgitt en [uttalelse om formidling, akademisk frihet og institusjonelt ansvar](#) og gitt innspill til [høringen om ny lov om kunstig intelligens](#).

NENT har bidratt til felles innspill fra FEK om [medforfatterskap](#) til HK-dirs Retningslinjer og verktøy for ansvarlig internasjonalt kunnskapssamarbeid.

NENT har bidratt til to [podkastepisoder](#). Den første tok utgangspunkt i uttalelsen om petroleumsforskning som NENT ga i 2014, som fikk internasjonal oppmerksomhet. Den andre episoden tok opp hva som skjer med klimakrisen, når fokuset i verden vris til andre kriser knyttet til sikkerhet, krig og konflikt.

I tillegg har NENT startet arbeidet med en antologi om kunstig intelligens og forskningsetikk. Antologien skal ferdigstilles i 2026.

3.5 Informasjon, opplæring og deltagelse i samfunnsdebatten

NENT får mange henvendelser om å bidra på seminarer, i ulike opplæringstiltak og i samfunnsdebatten. Etterspørselen har også i 2025 særlig vært knyttet til kunstig intelligens.

Komiteleder har holdt innlegg om forskningsetikk og KI, bl.a. på ENRIOs vårmøte (24. april), Integreat-workshop (8. mai) og ENRIO-konferansen (22.-24. september).

Sekretariatsleder har bidratt med innlegg, opplæring og formidling på følgende eksterne arenaer:

- 30.-31.1. Changer-workshop om etikkvurderinger knyttet til ny teknologi
- 13.2. Forum for forskningsetikk, OsloMet
- 3.4. Statens kartverk
- 29.4. NARMAs nettverk for forskningsetikk og personvern
- 22.-24.9. ENRIO congress
- 15.10. CIENS AI network
- 26.11. SSBs oppstartskonferanse for forsøk i forvaltningen